

PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA JU CEST F BIH ZA 2019. GODINU

prikaz

Priredili: **mr. sci. Arben Murtezić***
dr. sci. Davor Trlin **

Program stručnog usavršavanja JU CEST F BiH za 2019. godinu donosi obuke čija će suština biti analiza pravnih problema i procedura koje opterećuju bosanskohercegovačko pravosudno organizaciono, materijalno i procesno pravo. Teme su nastale kao produkt opsežnih analiza prijedloga, trendova i potreba pravosudne zajednice i partnerskih međunarodnih organizacija koje su u svom radu fokusirane na pravosuđe Bosne i Hercegovine, sa ciljem da pomognu ispravnoj primjeni pravnih instituta u svrhe opštedruštvenog napretka.

Peer review preporuke Evropske komisije su imale poseban značaj u kreaciji Programa. Pored toga, analizirani su izvještaji relevantnih međunarodnih organizacija. Stručno usavršavanje nosilaca pravosudnih funkcija u BiH će biti izvedeno u 2019. godini kao kombinacija međunarodnih diktata (posebno zahtjeva evropskih integracija) i preporuka, te državnopravosudnim projekcijama potreba. U Bosni i Hercegovini su, pored zahtjeva Vijeća Evrope, zadnjih nekoliko godina sve prisutniji zahtjevi za temama, metodologijom obuka... iz Evropske unije.

U pasusima koji slijede ćemo predstaviti Program kontinuirane obuke nosilaca pravosudnih funkcija. Postoje i: modularni sistem trogodišnje početne obuke sudijskih i tužilačkih stručnih saradnika/savjetnika; obuka za pripravnike (tri seminara - etika i integritet, seminar iz krivične oblasti, te seminar iz građanske oblasti); komplementarna obuka (koju mogu pohađati stručni saradnici/savjetnici koji su uspješno okončali modularni sistem početne obuke, te zainteresovane sudije/tužioc), a koji u sebi sadrži obuke: "Etički standardi koji se primjenjuju na stručne saradnike i savjetnike u sudovima i tužilaštvima u BiH", "Međunarodna pravna saradnja u građanskim i

* *Direktor Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH.*

** *Viši stručni saradnik Javne ustanove Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH;
davor.trlin@cest.gov.ba*

krivičnim stvarima”, “Anti-diskriminaciono pravo”, “Ugovorna odgovornost za štetu”, “Ostavinski postupci s elementom inostranosti”, te “Krivičnopravni aspekti slobode izražavanja”. Obuka novoimenovanih sudija/tužilaca sadrži iste teme kao i prošle godine: “Odnos između Evropskog prava i domaćeg prava BiH”, “Fundamentalni postulati 'strazburškog' sistema zaštite ljudskih prava”, “Etika i integritet”, “Baza sudskih odluka CSD-a i TCMS/CMS” (zajednička za novoimenovane sudije/tužioce), “Provođenje istrage i zajednički istražni timovi”, “Pritvor i mjere obezbjeđenja prisustva osumnjičenog za nesmetano vođenje krivičnog postupka”, “Tehnike izrade tužilačkih akata”, “Vještine zastupanja optužnice”, “Radnje dokazivanja i zakonitost dokaza” (obuke za novoimenovane tužioce), “Priprema za suđenje”, “Vođenje postupka i donošenje odluke”, “Pismena izrada presude-krivična oblast” i “Tehnike izrade presude u građanskim sporovima” (obuke za novoimenovane sudije).

Kontinuirana obuka sudija i tužilaca

U okviru *Evropskog prava*, planiran je napredni seminar “Kolektivna zaštita prava u BiH u svjetlu prava EU” (u okviru čega se planira obrađivanje posebno kolektivne zaštite u oblasti zaštite potrošača, a posebno u oblasti zabrane diskriminacije).

U *pravu ljudskih prava* biće obrađene posebne istražne radnje u kontekstu evropskih standarda i prakse ESLJP (sa AIRE Centrom), nastaviće se tema slobode izražavanja – član 10. EKLJP, te će sa OSCE-om biti organizovani seminari o analizi sudske prakse u BiH u vezi sa zabranom diskriminacije, te o izabranim segmentima iz oblasti temeljnih prava (pravo na slobodu okupljanja, pravo na slobodu izražavanja i vjerska prava). Posebna pažnja i ove godine će biti posvećena rodnoj ravnopravnosti – predrasudama i stereotipima, uzrocima i posljedicama nasilja u porodici. Novina je okrugli stol koji će biti organiziran u Tuzli s Heinrich Böll fondacijom, na temu “Strateško parničenje”. Sa Sarajevskim otvorenim Centrom ponovo radimo seminar o ljudskim pravima LGBTI osoba u BiH i pravnim mehanizmima njihove zaštite.

U *Ustavnom pravu* su ponovo planirana dva okrugla stola o aktuelnoj praksi Ustavnog suda BiH – jedan o apelacijama iz krivične oblasti, drugi po apelacijama iz građanske oblasti.

Krivično pravo sadrži nekoliko novih tema - nepravo ponavljanje krivičnog postupka; krivična djela protiv braka, porodice i mladeži; krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne

funkcije; analiza pravosudne prakse - krivično djelo silovanje; trgovina ljudima i migracija; informacione tehnologije u službi trgovine ljudima; kulturološka svijest; seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju; međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove; pokazne vježbe istraživanja lica mjesta i prikupljanja tragova; krijumčarenje osoba i migranata; ekološki kriminal; EU standardi i metodologije u borbi protiv pranja novca; stereotipi i stigmatizacija žrtava ratnog seksualnog nasilja tokom krivičnog postupka; forenzička balistika i mehanoskopija; forenzička hemija. Mjesto u krivičnopravnoj oblasti su našli i brojne druge teme (ratni zločini, terorizam, cyber crime, korupcija itd.), a sadržaj je sličan kao u Programu stručnog usavršavanja za 2018. godinu, o čemu smo već pisali u jednom od ranijih brojeva "Pravne misli" (broj 3 - 4 za 2018. godinu). Uvijek postoji tradicionalni okrugli stol iz krivičnopravne oblasti, za sudije i tužioce, ali i savjetovanje krivičnopravnih profesionalaca u Neumu. Inače, najviše obuka se organizira u krivičnopravnoj oblasti.

Prekršajno pravo obuhvata okrugli stol iz ove oblasti, te savjetovanje iz prekršajnopravne oblasti.

U **Građanskom pravu** su, pored tradicionalnih okruglih stolova iz građanskopravne oblasti, i seminari: "Primjena Zakona o stvarnim pravima", "Ugovorna odgovornost za štetu", "Naknada štete", "Primjena Zakona o zaštiti od klevete u BiH" i "Mjerodavno pravo za poslovne ugovore s elementom inostranosti". Inkorporirano je i građanskopravno savjetovanje Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

U oblasti **Radnog prava** su planirana dva okrugla stola iz ove oblasti, a na oba se planiraju posebno obraditi prava radnika migranata.

Privredno pravo sadrži veći broj obuka nego ranijih godina. Pored okruglih stolova iz oblasti registracije poslovnih subjekata, te stečaja i likvidacije, sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj je planirana izvedba tri obuke – "Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga – pravna regulativa", "Zakon o zaštiti žiranata u F BiH" i "Uloga i značaj ombudsmena za bankarski sistem F BiH". Dvije obuke iz prava intelektualnog vlasništva su planirane za ovaj put, jedan seminar i jedan okrugli sto o izdavanje dozvola za rad organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava. Takođe je planiran i seminar o tržištu vrijednosnih papira.

Iz **porodičnog prava** je planiran okrugli stol iz ove oblasti, te konferencija iz porodičnog prava u saorganizaciji sa Pravnim fakultetom Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru.

Dva okrugla stola “Aktuelna pitanja iz izvršnog postupka” su tradicionalne edukativne aktivnosti iz domena **Građanskog izvršnog procesnog prava**. Planirane su i dvije obuke za sudije i sudske izvršitelje: “Komunikacija sudija-sudski izvršitelj i uloga sudskog izvršitelja – prednosti i nedostaci”, te “Rad sudskih izvršitelja”.

U **upravnom pravu** su planirana dva okrugla stola, jedan za sudije, stručne saradnike/savjetnike Suda BiH i predstavnike relevantnih institucija nadležnih za prvostepene upravne postupke, a drugi za sudije upravnog referata u F BiH. Planiran je i seminar “Novi Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju”.

Građansko vanparnično procesno pravo sadrži seminar “Posebni vanparnični postupci”.

Program obuke “karijernih” sudija i tužilaca sadrži i *obuku sudskog i tužilačkog menadžmenta, arbitražu*, teme iz *profesionalne etike* (opšta mjesta, seksualno uznemiravanje...) te posebne teme (tehnike rješavanja stresnih situacija u radu, vještine komunikacije i psihologiju sudnice, transparentnost tužilaštava i komunikaciju sa javnošću, sigurnost pravosuđa u BiH, te, drugu godinu zaredom – engleski jezik za pravnike).

Posebno je istaknut sistem obuka o *unapređenju efikasnosti pravosuđa*. U okviru ovoga su obuke: “Sudska nagodba”, “Razvijanje vještina rukovođenja za šefove odjela i ostale koji se žele baviti tom funkcijom”, “Vještine komuniciranja i timski rad” i “Savremeno komuniciranje s javnošću”.

Centar je nosilac aktivnosti MATRA projekta Jačanje pravosudne saradnje, međusobnog povjerenja i kapaciteta institucija za obuku pravosuđa Republike Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine, koji podrazumijeva tri aktivnosti: etički standardi, organizovani kriminal i terorizam, te izvršenje stranih sudskih odluka.